

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Vejnara a soudkyň JUDr. Hany Douskové a JUDr. Dany Slavíkové ve věci

žalobkyně: **Pojišťovna Patricie a. s.** (dříve Generali Pojišťovna a. s.), IČ 61859869
sídlem Spálená 75/16, 110 00 Praha 1
zastoupená advokátem Mgr. Robertem Němcem, LL. M.
sídlem Jáchymova 2/26, 110 00 Praha 1

za účasti: **Tomáš B.**, narozený dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátem Mgr. Janem Dáňou
sídlem Václavské náměstí 11, 110 00 Praha 1

o nahrazení rozhodnutí Finančního arbitra, k odvolání Tomáše B. (shora) proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 11. 5. 2020, č. j. 37 C 99/2018-258

takto:

Usnesení soudu I. stupně **se** v napadeném výroku I. **zrušuje** a věc **se** mu v tomto rozsahu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Napadeným usnesením soud I. stupně ve výroku I. rozhodl, že zpětvzetí žaloby ze dne 12. 3. 2020 není účinné. Výrokem II. zastavil řízení o odvolání žalobkyně ze dne 22. 11. 2019.
2. Soud I. stupně vyšel při svém rozhodování ze zjištění, že pojišťovna se podanou žalobou domáhala, aby soud nahradil rozhodnutí Finančního arbitra (pozn.: rozhodnutí Finančního arbitra č. j. FA/SR/ZP/903/2017-17 ze dne 31. 8. 2018 a č. j. FA/SR/ZP/903/2017-25 ze dne 11. 10. 2018). O podané žalobě soud rozhodl rozsudkem ze dne 26. 8. 2019, proti kterému oba účastníci podali odvolání. Dne 12. 3. 2020 vzala pojišťovna žalobu v plném rozsahu zpět, jelikož došlo k převodu pojistného kmene z Pojišťovny Patricie a. s. na Generali Česká pojišťovna a. s. a žalobkyně není aktivně legitimována k vedení řízení. Účastník Tomáš B. se zpětvzetím žaloby nesouhlasil. Namítal, že v případě, pokud by bylo řízení zastaveno, by nedošlo ke konečnému a spravedlivému rozhodnutí ve věci, když sama pojišťovna napadla nález Finančního arbitra, a tak vymezila rozsah, v jakém má být spor před soudem projednán, tj. soud má rozhodnout o nároku účastníka Tomáše B. na vydání bezdůvodného obohacení. Má za to, že soud by měl jako předběžnou otázku řešit platnost pojistné smlouvy uzavřené mezi pojišťovnou a Tomášem B. Nesouhlasí s důvody, které vedly pojišťovnu ke zpětvzetí žaloby, protože převod pojistného kmene nemá žádný vliv na věcnou legitimaci pojišťovny. Neplatnou smlouvu nelze převést individuálně, ani jako součást souboru pojistných smluv.
3. Protože pojišťovna vzala podanou žalobu zpět, soud I. stupně ve smyslu § 96 odst. 3 o. s. ř. posuzoval, zda zpětvzetí žaloby je účinné. Dospěl k závěru, že zpětvzetí žaloby účinné není, když „za situace, kdy protistrana se zpětvzetím žaloby nesouhlasí a není právně vyřešena otázka platnosti uzavřené smlouvy mezi účastníky, je vůbec otázkou, zda žalobkyně ztratila svou aktivní legitimaci“.

4. Proti výroku I. napadeného usnesení podala odvolání Pojišťovna Patricie a. s. z důvodu uvedeného v ust. § 205 odst. 2, písm. g) o. s. ř. Namítala, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Upozornila, že podle § 96 odst. 3 o. s. ř. soud rozhodne, že zpětvzetí žaloby je neúčinné, uvedou-li ostatní účastníci řízení vážné důvody, pro které je namístě věc projednat. Podle judikatury je nesouhlasící účastník tím, kdo musí vymezit vážné důvody, kterými se má soud při posuzování zpětvzetí žaloby zabývat. Účastník je povinen uvést tzv. právně relevantní nesouhlas se zpětvzetím žaloby, který následně soud posoudí a vyhodnotí, zda je pro vyslovení neúčinnosti zpětvzetí žaloby dostatečný. Je tedy povinností soudu posuzovat vážné důvody pro vyslovení neúčinnosti zpětvzetí žaloby v mantinelech vymezených nesouhlasícími účastníky. Účastník, stejně jako pojišťovna, měl možnost napadnout nálezní Finančního arbitra žalobou podle části páté o. s. ř., avšak v zákonné lhůtě tak neučinil, přestože o této možnosti věděl a byl o ní Finančním arbitrem poučen. Účastník se tak dobrovolně vzdal práva domáhat se svých domnělých práv, a je povinen nést následky svého rozhodnutí nejednat. Protože účastník žalobu v zákonné lhůtě nepodal, předmětem řízení je pouze žaloba podaná pojišťovnou, v níž pojišťovna jasně vymezila předmět sporu a napadla konkrétní výroky nálezní Finančního arbitra. Pokud se pojišťovna rozhodla (a to z jakéhokoli důvodu) svoji žalobu stáhnout, nelze tvrdit, že tím účastník přichází o možnost projednat jím uplatněný nárok. Takového práva se vzdal sám účastník, když se rozhodl, nepodat proti nálezní Finančního arbitra žalobu podle části páté o. s. ř. Kterémukoli účastníku původního řízení před Finančním arbitrem by stačilo vyčkat, až druhý účastník podá žalobu podle části páté o. s. ř., zaplatit soudní poplatek a pak uplatnit své návrhy, aniž by byl povinen podat žalobu a hradit soudní poplatek. V případě zpětvzetí žaloby by stačilo tvrdit, že i účastník má zájem na projednání věci, a že tedy žalobce nemůže vzít žalobu zpět.
5. Tvzení účastníka, že nedošlo ke změně procesní legitimace, je podle odvolatelky nesprávné. Účastník opírá svůj závěr o tvrzení, že práva a povinnosti z neplatné pojistné smlouvy nemohla být předmětem převodu pojistného kmene. Takový závěr není relevantní, neboť předmětná pojistná smlouva je platná, a proto se stala předmětem převodu pojistného kmene. I kdyby předmětná pojistná smlouva nebyla platná, veškerá práva a povinnosti z ní vyplývající by přešla v rámci převodu pojistného kmene. Pojišťovna neučinila návrh na procesní nástupnictví ve smyslu § 107a odst. 1 o. s. ř., a proto není dán důvod pro to, aby se soud v tomto řízení zabýval převodem pojistného kmene. Protože účastník neuvedl žádné „právně relevantní“ důvody pro nesouhlas se zpětvzetím žaloby, soud měl řízení zastavit. Důvody, které soud I. stupně vedly k tomu, že zpětvzetí žaloby není účinné, nesplňují předpoklady pro takové rozhodnutí. Soudu I. stupně není známo, zda je pojišťovna aktivně legitimována, avšak rozhodl tak, jak uvedeno.
6. Dále pojišťovna namítala, že ani nemohou být dány vážné důvody pro vyslovení neúčinnosti zpětvzetí žaloby, neboť tento výrok nemá vliv na to, zda bude žaloba podaná pojišťovnou projednána, či nikoliv. Soud totiž žalobu podanou pojišťovnou nemůže projednávat, když proti výroku I. rozsudku (č. j. 37 C 99/2018-211) podala odvolání pouze pojišťovna a odvolací řízení bylo pro nezaplacení soudního poplatku zastaveno (proti výroku II. pojišťovna odvolání nepodala). Předmětem odvolacího řízení tedy nebude návrh pojišťovny. Proto je chybná argumentace, že je třeba vyslovit neúčinnost zpětvzetí žaloby podané pojišťovnou, aby mohla být řešena otázka platnosti pojistné smlouvy. O výroku, který se týká žaloby podané pojišťovnou, již nemůže být vedeno žádné řízení. Soud měl rozhodnout, že se řízení zastavuje z důvodu zpětvzetí žaloby a že se prvostupňový rozsudek se zruší (srovnej usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 4. 2020, sp. zn. 29 Co 16/2020). Z těchto důvodů pojišťovna navrhovala, aby byl výrok I. napadeného usnesení změněn tak, že se řízení vedené pod sp. zn. 37 C 99/2018 zastavuje a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 26. 8. 2019, č. j. 37 C 99/2018-211 se zrušuje.

7. Účastník Tomáš B. ve vyjádření k odvolání pojišťovny zmínil, že uvedl vážné důvody nesouhlasu se zpětvzetím žaloby již ve svém vyjádření ze dne 14. 4. 2020. Upozornil, že v řízení podle části páté o. s. ř. soud rozhoduje o původním návrhu na zahájení řízení před správním orgánem (§ 244 o. s. ř.), avšak v mezích, ve kterých se pojišťovna domáhala projednání sporu (§ 250f o. s. ř.). V tomto případě Finanční arbitr rozhodoval o nároku účastníka na vydání bezdůvodného obohacení z neplatné smlouvy. Pojišťovna podáním žaloby spor o nárok účastníka na vydání bezdůvodného obohacení opětně otevřela. Tato skutečnost je vážným důvodem pro účastníka, aby ve sporu bylo pokračováno, tedy pro to, aby brojil proti zpětvzetí žaloby. Pojišťovna napadla výroky I., II. a IV. nálezu Finančního arbitra, přičemž ve výrocích I. a II. Finanční arbitr rozhodl o nároku účastníka na vydání bezdůvodného obohacení, tj. soud má ve smyslu § 250f o. s. ř. projednat návrh účastníka na vydání bezdůvodného obohacení. Účastník se nedomáhá přezkumu v širším rozsahu, jak nesprávně tvrdí pojišťovna, ale domáhá se, aby v mezích stanovených žalobou soud rozhodl ve smyslu ust. § 250j odst. 1 o. s. ř. jinak, než rozhodl Finanční arbitr. Rozhodnutí ve věci je odpovědí na předběžnou otázku, zda je pojistná smlouva platná či nikoliv. Relevantní je vznesený nárok, tedy nárok účastníka na vydání bezdůvodného obohacení z titulu plnění z neplatného právního úkonu. Dohodou o převodu pojistného kmene nemohla povinnost pojišťovny vrátit bezdůvodné obohacení přejít na přebírající pojišťovnu, tedy na společnost Generali Česká pojišťovna a. s. Převzít dluh nelze bez souhlasu věřitele, a účastník žádný souhlas nevyjádřil. Dohodou o převodu pojistného kmene nelze převést ani neplatnou smlouvu. Proto účastník trval na tom, že uvedl vážné důvody pro nesouhlas se zpětvzetím žaloby. Tím je skutečnost, že pojišťovna otevřela spor v rozsahu, který se účastníka týká, když jde o jím uplatněný nárok na vydání bezdůvodného obohacení. Dalším důvodem je veřejný zájem a otázka právní jistoty. Účastník nesouhlasí s argumentací, že nemá žádné vážné důvody pro nesouhlas se zpětvzetím žaloby, když sám nepodal žalobu. Z těchto důvodů účastník navrhol, aby bylo napadené rozhodnutí jako správné potvrzeno.
8. Odvolací soud přezkoumal odvoláním napadený výrok I. usnesení soudu I. stupně (§ 212 odst. 6, § 214 odst. 2 písm. d/ o. s. ř.) a dospěl k závěru, že nejsou dány důvody pro to, aby bylo rozhodnutí potvrzeno nebo změněno.
9. Projevem dispoziční zásady v občanském soudním řízení je to, že navrhovatel (žalobce) může vzít návrh na zahájení řízení nebo žalobu zpět „za řízení“, tedy v době ode dne zahájení až do dne pravomocného skončení řízení (tj. dokud rozhodnutí, kterým se řízení končí, nenabude právní moci). Zpětvzetí návrhu (žaloby) se řídí ustanovením § 96 o. s. ř. ve sporném i nesporném řízení a v řízení o věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem. Došlo-li ke zpětvzetí návrhu za odvolacího řízení, tedy v době ode dne podání odvolání do vyhlášení (vydání) rozhodnutí, kterým se odvolací řízení končí, postupuje se podle ust. § 222a o. s. ř. Návrh (žaloba nebo jiný návrh na zahájení řízení) je vzat zpět za odvolacího řízení v případě, že již před tímto procesním úkonem bylo podáno proti rozhodnutí soudu I. stupně odvolání a že odvolací soud o odvolání dosud nerozhodl. Soud vždy musí nejprve zjišťovat, jaké stanovisko zaujímají ke zpětvzetí žaloby ostatní účastníci řízení. Nesouhlasí-li ostatní účastníci řízení se zpětvzetím žaloby a důvody jejich nesouhlasu jsou vážné, je namístě, aby bylo rozhodnuto, že zpětvzetí žaloby není účinné. Jinak soud usnesením rozhodnutí soudu I. stupně zruší a řízení zastaví.
10. V tomto případě bylo řízení dle části páté o. s. ř. vyvoláno žalobou podanou pojišťovnou, v níž bylo požadováno, aby soud rozsudkem nahradil dotčené rozhodnutí Finančního arbitra, se kterým pojišťovna nesouhlasila. Obvodní soud pro Prahu 2 po provedeném řízení o žalobě pojišťovny rozhodl rozsudkem č. j. 37 C 99/2018-211. Poté, kdy oba účastníci podali proti rozsudku odvolání, a dříve, než byla věc předložena odvolacímu soudu, vzala pojišťovna žalobu v plném rozsahu zpět (srovnej podání ze dne 12. 3. 2020 na č. l. 247). Protože účastník Tomáš B. se zpětvzetím žaloby nesouhlasil, soud I. stupně ve smyslu § 96 o. s. ř. posuzoval, zda zpětvzetí

žaloby je účinné, a výrokem I. napadeného usnesení rozhodl, že zpětvzetí žaloby pojišťovnou ze dne 12. 3. 2020 účinné není pro vážné důvody účastníkem uváděné.

11. Postup soudu I. stupně nebyl správný.
12. Došlo-li ke zpětvzetí návrhu za odvolacího řízení, tedy v době ode dne podání odvolání do vyhlášení (vydání) rozhodnutí, kterým se řízení končí, je namíste postupovat podle § 222a o. s. ř., tj. o zastavení řízení (a popřípadě s tím spojené zrušení rozhodnutí o věci) nebo o neúčinnosti zpětvzetí návrhu rozhoduje odvolací soud podle již shora cit. ustanovení § 222a o. s. ř. (k tomu srovnej L. Drápal, J. Bureš a kol. Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 629-631).
13. Soud I. stupně tedy pochybil, když poté, kdy rozhodl o věci samé a proti rozhodnutí účastníci podali odvolání, sám ve smyslu ust. § 96 o. s. ř. posuzoval, zda pojišťovna podáním ze dne 12. 3. 2020 vzala účinně žalobu zpět. V tomto stadiu řízení má o tom, zda zpětvzetí žaloby je účinné, rozhodovat odvolací soud. Soud I. stupně vydal rozhodnutí, které nemůže obstát. Proto odvolací soud odvoláním napadený výrok I. usnesení soudu I. stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 219a odst. 1, písm. a/, § 221 odst. 1 o. s. ř.).
14. Nyní bude na soudu I. stupně, aby věc bez dalšího předložil odvolacímu soudu k rozhodnutí podle § 222a o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Praha 23. července 2020

JUDr. Tomáš Vejnár v. r.
předseda senátu